

Politički utjecaj Narodnog konventa na tijek Francuske revolucije

Galović, Robert

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:038020>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
RIJEKA

Robert Galović

**POLITIČKI UTJECAJ NARODNOG KONVENTA NA TIJEK FRANCUSKE
REVOLUCIJE**

- završni rad -

Rijeka, 2022.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI
RIJEKA

**POLITIČKI UTJECAJ NARODNOG KONVENTA NA TIJEK FRANCUSKE
REVOLUCIJE**

Završni rad

Studij: Dvopredmetni studij germanistike i povijesti

Akadska godina: 2021./2022.

Mentor: doc. dr. sc. Maja Čutić Gorup

Student: Robert Galović

Rijeka, kolovoz 2022.

Sadržaj

1. Povijesni kontekst	1
2. Politička situacija za vrijeme Ustavotvorne skupštine.....	4
3. Temelji za osnivanje narodnog konventa	6
4. Narodni konvent u vrijeme žirondinaca.....	8
5. Narodni konvent u vrijeme jakobinske diktature	13
6. Narodni konvent za vrijeme Termidorskog ustanka	17
7. Zaključak.....	19
8. Popise literature:	21

Sažetak

Narodni konvent je ustavotvorna i zakonodavna skupština Francuske koja je djelovala za vrijeme revolucije između 1792. i 1795. godine. U nestabilno vrijeme revolucija u Europi u Francuskoj dolazi do potpunog rušenja starog monarhijskog uređenja i s time do puno zakonskih pitanja koje treba riješiti. Stara zakonodavna skupština nije imala legitimitet jer se glasalo na temelju staleža, a ne individualne osobe. Iz toga razloga Konvent dolazi kao tijelo koje će se zalagati za prava ugroženog društvenog sloja kojeg su predstavljali građani. Cilj ovog rada je prikazati politički kontekst u kojem su se cijela Europa i Francuska nalazile, te objasniti rad Ustavotvorne skupštine koja je bila preteča Konventu. Zatim ću objasniti kako je Konvent došao na vlast, kakvom se politikom bavio, tko su bili najutjecajniji članovi. U radu ću govoriti o Konventu za vrijeme žirondističke prevlasti, ali i za vrijeme jakobinske diktature. Za kraj ću govoriti o termidorskim ustancima i ukidanju Konventa.

Ključne riječi: Francuska revolucija, Narodni konvent, Kralj Luj XVI., veliki teror, jakobinci, žirodinci, sankiloti, Ustavotvorna skupština, Robespierre, građanstvo, buržoazija, Prvi koalicijski rat, Termidorski period, jakobinska diktatura, L'Ancien Régime, Calonne, komitet javnog spasa

1. Povijesni kontekst

Razdoblje između 1770. i 1789. godine obilježio je velik broj revolucija koje su prethodile francuskoj revoluciji. Bostonski građani pobunili su se protiv nepravednih engleskih nameta što je bio povod za početak Američkog za nezavisnost i 4. srpnja 1776. proglašena je nezavisnost Sjedinjenih Američkih Država. Francuski kralj Luj XVI. je 1778. pružao Amerikancima novčanu i vojnu pomoć što je pridonijelo tome da general Washington 1781. porazi englesku vojsku. Službeno priznanje nezavisnosti dogodilo se mirom u Versaillesu 1783. godine i posljedica je uvođenje ustava koji jamči pravo na život, slobodu i sreću.¹ Vijesti o revoluciji brzo su se proširile u Europu putem novina te priča vojnika dobrovoljaca i plemića koji su se vratili iz Amerike. Sjedinjenje američke države su postale primjer kako bi država trebala izgledati. Iz toga su razloga također započele brojne revolucije.²

Prvi takvi pokušaji javljaju se u Švicarskoj gdje vladaju plemići „patricijat“. Građanstvo koje nema politička prava uspijeva preuzeti vlast 1782. godine no zbog uplitanja stranih vojska svrgnuto je s vlasti. Osim Švicarske došlo je i do pobuna u Irskoj gdje se 80 tisuća irskih dobrovoljaca pobunilo biti posjed Engleske. Pobune se događaju i u samoj Engleskoj gdje strukovna udruženja traže opće pravo glasa i da glasovanja ne budu javna, no taj ustanak nije uspio. Još jedna revolucija dogodila se u Ujedinjenim pokrajinama Nizozemske 1783. godine gdje građanstvo i dio plemstva osnivaju Patriotsku stranku da bi se ograničila vlast kralja no taj ustanak je bio ugušen u rujnu te iste godine.³

U Francuskoj se do 1789. godine živjelo u aristokratskom sistemu vlasti koji se od tada zove L'Ancien Régime ili stari poredak. Temelje takve vlasti su sačinjavale povlastice koje su se dobile rođenjem i zemljišno bogatstvo.⁴ Kralj je imao apsolutnu vlast i vlada na temelju božanskog prava tj. smatran je božjim predstavnikom na zemlji.⁵ Izbijanje Francuske revolucije ne može se svesti na samo jedan razlog. Struktura francuskog društva je izgledala tako da je prvi sloj činilo svećenstvo koje su činili biskupi i svećenici. Taj sloj se ujedno nazivao i kler. Drugi sloj se nazivao plemstvo. U Treći sloj su spadali svi ostali, dakle

¹ Luxardo, str. 2.

² Luxardo, str. 2.

³ Luxardo, str. 3.

⁴ Soboul, str. 13.

⁵ Soboul, str. 14.

buržoazija, seljaci i radnici koji su bili bez političkih prava iako je daleko najveći postotak stanovništva činio tu klasu.⁶

Predstavnici političke vlasti morali su se nositi s financijskom krizom, zbog čega je kraljevina bila na rubu bankrota. Uzroci prazne blagajne bili su višestruki, a potječu još iz doba kralja Luja XIV. koji je ostavio javni dug veći od 2 milijarde franaka.⁷ Za dodatne dugove bili zaslužni brojni ratovi koje je Francuska vodila i koji su crpili državnu blagajnu. Primjer toga je rat za austrijsko nasljedstvo gdje usprkos pobjedi nad Englezima i Nizozemcima, Francuska mirom u Aachenu 1748. godine gubi osvojena područja, čime je poraslo nezadovoljstvo među stanovništvom.⁸ Francuska je doživjela velike gubitke u Sedmogodišnjem ratu koji se vodio od 1756. do 1763. godine.⁹ Industrijska revolucija nije toliko procvatila u Francuskoj u 18. stoljeću i tako je zemlja i dalje bila najveći gospodarski prihod. No zbog loših berbi je hrana postajala sve skuplja. Glad je iz toga razloga isto bila razlog koji je potaknuo ljude na promjene.¹⁰

U tom razdoblju bile su jake ideološke ideje prosvjetiteljstva koje su utjecale na razmišljanja ljudi. Pokret koji je počeo u 17. stoljeću u Engleskoj i kulminirao u 18. stoljeću u Francuskoj bio je bitan jer se do pitanja dovela legitimnost apsolutizma tj božanskog prava.¹¹ Prema toj filozofiji kralj više ne bi apsolutno vladao prema Božjoj volji i prvi sloj svećenstva bi izgubio na moći jer i Katolička Crkva kao organizacija ne bi više imala najviše zemlje.¹² Jean-Jacques Rousseau, Voltaire ili pravim imenom François Marie Arouet i Charles Baron de Montesquieu su kao predstavnici prosvjetiteljstva su zalagali za ideju da razum zauzme mjesto Boga. Iako su oni već umrli kada je Revolucija izbila, njihove ideje ostale su žive.

Pošto je kralj Luj XVI bio vladar slabog i neodlučnog karaktera¹³ odlučio je zatražiti pomoć od ministra vanjskih poslova *Jacquesa Turgota*¹⁴ a i ženevskog bankara *Jacquesa Neckera*¹⁵

⁶ Kuhn, str. 18.

⁷ Carpentier, str. 175.

⁸ Carpentier, str. 177.

⁹ Carpentier, str. 178.

¹⁰ Kuhn, str. 18.

¹¹ Kuhn, str. 26.

¹² Kuhn, str. 28.

¹³ Carpentier, str. 179.

¹⁴ *Anne Robert Jacques Turgot* bio je francuski političar za vrijeme vladavine kralja Luja XVI. Imenovan je ministrom financija i uspio je smanjit porez na namirnice te je oslobađao trgovce od pretjeranih poreza. Zalagao se za oporezivanje svih staleža čime je zadobio neprijatelje među plemstvom. (<https://povijest.hr/nadanasnjidan/turgot-stedljivi-ministar-financija-francuskog-kralja>)

¹⁵ *Jacques Necker* bio je švicarski bankar i ministar financija Francuske. Njegovim stupanjem na vlast je došlo do nezadovoljstva

kako bi se provele ekonomske reforme i poboljšala ekonomska situacija. Turgot je predložio da se krene s ozbiljnom štednjom i da porezni sustav radi efikasnije u smislu da se ukinu privilegije plaćanja poreza. U rujnu 1774. godine je odobrena slobodna trgovina žitom pomoću koji bi kruh bio jeftiniji koji je bio jedna od najbitnijih namirnica zbog gladi. Na početku je kralj podržavao Turgotove ideje no ubrzo je bio otpušten. Necker je vodio politiku zajmova pomoću koje je u državnu blagajnu uspio donijeti milijune franaka, no to je još više povećalo državni dug i time je Neckerov ugled pao.¹⁶ On se povlači u svibnju 1781. godine nakon što objavljuje djelo „Izvještaji kralju“ u kojem otkriva goleme troškove dvora.¹⁷

Jedan od glavnih revolucionarnih postupaka je bio sazivanje skupštine prvaka od strane kraljevske vlade koju je u 16. i 17. stoljeću sam kralj sazivao. To razdoblje između sastajanja Skupštine prvaka 22. veljače 1787. godine i saziva Generalnih staleža 1789. godine naziva se „aristokratska pobuna“ ili predrevolucija. Generalni kontrolor financija *Calonne*¹⁸ je dogovorio sastanak sa prvacima jer je taktički želio da njegove reforme prvo prihvate povlašteni staleži koji su članovi skupštine prvaka koju Calonne bira. Nove reforme su bile neizbježne, u suprotnom bi država pala u bankrot ili bi se opet moralo okrenuti Turgotovim i Neckerovim reformama što bi značilo ponovan otpor povlaštenih slojeva. Calonneov plan je bio da svi budu jednaki pred novim nametom Prvaci su tražali da se apsolutna vlast zamjeni zakonskom te da se uvede novi Ustav koji će se bazirati na demokraciji. Aristokracija je ostala odlučna da očuva vlastite povlastice i protivi se jačanju kraljevskih ovlasti.¹⁹

Ovo poglavlje prikazuje koliko je Francuska bila nestabilna, te koliko je financijska situacija bila teška što je uzrokovalo velikim nezadovoljstvom unutar stanovništva koji su bili zadivljeni revolucijom u Americi.

među nižim staležima što je dovelo do napada na Bastillu. (<https://www.britannica.com/biography/Jacques-Necker>)

¹⁶ Carpentier, str. 180.

¹⁷ Carpentier, str. 181.

¹⁸ *Charles de Calonne* (1734.-1802.) je bio kraljevski ministar koji je za vrijeme velikih krize Francuske uzrokovane pomaganjem u Američkom ratu za neovisnost predložio fiskalno restrukturiranje što nije bilo provedeno. (<https://alphahistory.com/frenchrevolution/charles-calonne/>)

¹⁹ Povijest 12, str. 520.

2. Politička situacija za vrijeme Ustavotvorne skupštine

Parlamentarci su se složili da samo sazivanje Generalnih staleža može spasiti državu i iz toga razloga vlada saziva parlament i odlučuje se da će biti sazvani 1792. godine. Kralj nije odredio točan datum sazivanja staleža i takvo odgađanje je izazvalo veliko nezadovoljstvo što je kulminiralo brojnim pobunama po cijeloj Francuskoj. Poznati primjer tih pobuna je „dan crjepova“ koji se dogodio 7. srpnja u Toulouseu, Pauu, Rennesu, Dijonu i Beanconu kada su se pobunjenici odnosno pripadnici trećeg staleža popeli na krovove i crjepovima gađali trupe vlasti. Brienne je zbog tih nemira dao ostavku.²⁰

Takvo stanje ostalo je sve do sazivanja Generalnih staleža 5. svibnja 1789. godine. Predstavnici staleža su donijeli pred kralja žalbene biljeznice u kojima se mogla iščitati želja za političkim i društvenim reformama. Željeli su da se apsolutna vlast zamijeni zakonom odnosno da se vlada na temelju Ustava koja bi bio demokratski biran. Prvo pitanje u kojem se krenulo raspravljati je bila procedura glasovanja u smislu hoće li se glas brojati po osobi ili po staležu kao što je bilo do sada. Treći stalež traži pojedinačno glasovanje kako prvi i drugi stalež ne bi opet iskoristili povlastice, smatrali su da je to jedini način da ovisi o svojoj sudbini. Pošto su aule bile odvojene se nisu mogle znati odluke ostalih staleža, zbog čega građanstvo želi zajedničke sastanke. Oko toga se pregovaralo i 10. Lipnja: treći stalež daje ultimatum da se svi pridruže u zajedničku aulu i ako se ne odazovu da će sastanak započeti bez prisustva klera i plemstva.²¹ Treći stalež se 17. lipnja 1789. godine proglašava Narodnom ili Ustavotvornom skupštinom što se simbolički smatra početkom Francuske revolucije.²² Razlog tomu je što je tada prvi put osnovana skupština koja ima za cilj donijeti demokratski ustav koji bi zamjenio apsolutističko vladanje koje se tada odvijalo.

Buržoazija, seljaci i radnici se 20. lipnja okupljaju u dvorani Jeu de Paume koja je inače bila sala za loptanje, jer je Luj XVI. zatvorio uobičajenu salu. Zakleli su se da se neće razići dok ustav ne bude donesen. Kralj je zbog straha od državnog udara naredio svećenstvu i plemstvu da se priključe Narodnoj skupštini koja time postaje Ustavotvorna skupština.²³ Luj XVI. je otjerao ministra Neckera jer je smatrao da je sklon reformama.²⁴ Ministarstvo je bilo sastavljeno od protivnika revolucije što je otežavalo situaciju Narodnoj skupštini, no pariški narod tada 14. Srpnja 1789. godine zauzima tvrđavu Bastille koja je bila skladište streljiva te

²⁰ Povijest 12, str. 522.

²¹ Bertoša, str. 151.

²² Bertoša, str. 152.

²³ Luxardo, str. 5.

²⁴ Luxardo, str. 5.

su ubijeni njeni čuvari. Taj potez je bio prekretnica jer je tvrđava bila simbol starog režima i rušenjem zidina pokazalo je želju da se ukine monarhizam.²⁵

Pripadnici viših staleža su zbog straha počeli migrirati van iz Francuske. Napad na Bastillu je ostao zapamćen kao Gradska revolucija jer je nastalo pariško gradsko poglavarstvo revolucionarnog podrijetla. Gradska se revolucija kroz par tjedana proširila diljem cijele Francuske. Svaki grad je donosio odluka na temeljima zakona Narodne skupštine, i stari režim je bio slomljen.²⁶ Osim Gradske revolucije došlo je i do seljačke revolucije jer su se širile glasine da je plemstvo unajmilo razbojнике kako bi sabotirali žetvu, seljaci su zbog tih glasina počeli s naoružavanjem u razdoblju između 20. srpnja i 6. kolovoza. Time je počelo razdoblje koje se naziva „Veliki strah“. Seljaci su napali dvorce i spaljivali knjige koje ih obvezuju na poreze. Plemići su zbog straha od toga pokreta sami izglasali da se odriču vlastitih povlastica i seljaci su formalno bili oslobođeni od oporezivanja na zemlju.²⁷

²⁵Bertoša, str. 152.

²⁶Bertoša, str. 153.

²⁷Luxardo, str. 5.

3. Temelji za osnivanje narodnog konventa

Potreba za postavljanjem novog režima je bila velika i 26. kolovoza 1789. proglašena je Deklaracija o pravima čovjeka i građanina s kojom se trebalo riješiti problem ustava.²⁸ Stari režim sada i službeno pada, donese se zakoni koji govore da se ljudi rađaju i žive slobodni i jednaki.²⁹ Ropstvo u kolonijama doduše nije bilo ukinuto.³⁰ Odlučeno je da zakon mora biti jednak za sve kada štiti i kada kažnjava, zabranjeno su djelatnosti koje štete drugima. Princip suvereniteta leži u narodu i nitko ne može vršiti vlast koja ne proizlazi iz njega.³¹

Ustav doduše ostavlja velike ovlasti kralju.³² Sastavljači Ustava dogovorili su kako se monarhija treba zadržati, ali uz promjene da kralj ima samo izvršnu vlast.³³ Dogovoreno je da će samo jedna skupština vršiti vlast koja će biti birana sve dvije godine, kralju ostaje pravo veta odnosno dodijele zabrane za neke odluke donesene od Skupštine. Jedan od ciljeva Skupštine je bio da se ograniče politička prava bogatih staleža. Isto tako su mogli biti izabrani samo građani s dobrim imovinskim statusom.³⁴ Ukinut je stari sistem poreza i uvode se tri nova doprinosa koji se nazivaju zemljišni porez, porez na pokretnine i porez na trgovce.³⁵ Zbog poskupljenja hrane dolazi do novih nemira i pročulo se da su za vrijeme banketa tjelesnih čuvara neki časnici izgazili zastavu što je izazvalo narodnu pobunu. Kralj je tada obećao da će opskrbiti namirnice i prihvatiti dekrete³⁶

No svejedno je bilo nepovjerenja između kralja i Skupštine, Luj XVI. nije želio pristati na novi poredak i prizivao je stranu pomoć. Francuzi iz prijašnjih povlaštenih slojeva koji su imigrirali u strane države i aristokrati koji su ostali su željeli od kralja da potakne oružanu intervenciju europskih vladara kako bi se situacija vratila na stari režim.³⁷ Zbog straha od građanskog rata između aristokracije i pristaša Revolucije kralj je pokušao pobjeći prema belgijskoj granici 20. lipnja 1791. godine, no uhićen je u mjestu Varennes i deportiran natrag u Pariz.³⁸ Bez kralja, građanstvo bi tražilo novi režim bez institucije monarhije i zato je Skupština ponovno vratila kralju ovlasti. Ta odluka je uzrokovala krvave posljedice. Dana 17.

²⁸ Carpentier, str. 186.

²⁹ Bertoša, str. 154.

³⁰ Carpentier, str. 187.

³¹ Bertoša, str. 154.

³² Carpentier, str. 186.

³³ Bertoša, str. 155.

³⁴ Bertoša, str. 156.

³⁵ Carpentier, str. 187.

³⁶ Bertoša, str. 157.

³⁷ Bertoša, str. 157.

³⁸ Bertoša, str. 158.

srpnja 1791. se okupila masa na Marsovom polju u Parizu koja traži novog kralja. Pokret su predvodili ultra demokrati kordeljeri.³⁹ Taj radikalni politički klub je dobio ime po franjevcima jer su se u njihovim samostanima članovi sastajali.⁴⁰

U to vrijeme je bilo jako djelovanje Jakobinaca, odnosno revolucionarnih demokrata koji su predstavnici revolucionarne buržoazije koja vodi borbu protiv monarhista. Oni nisu bili branitelji interesa narodnih masa, brane štrajkove i saveze radnika. Sve ovo je kulminiralo time da 30. rujna 1791. Narodna skupština bude ukinuta što postavlja temelje za osnivanje Narodnog konventa.⁴¹

U međuvremenu je kraljev pokušaj bijega rezultirao time da ostali europski vladari shvate kako bi Revolucija u Francuskoj mogla ugroziti prijestolje ostalih vladara i tako su u kolovozu 1791. godine u Pillnitzu austrijski car i pruski kralj sklopili dogovor o oružanoj intervenciji.⁴²

³⁹ Bertoša, str. 159.

⁴⁰ Hrvatska enciklopedija: *Cordeliers*

⁴¹ Bertoša, str. 159.

⁴² Bertoša, str. 160.

4. Narodni konvent u vrijeme žirondinaca

1791. godine nije postojao dovoljno jak sistem koji bi osigurao stabilnost Francuske.⁴³ U to vrijeme je aktivna politička skupina žirondinaca. Oni su bili umjereni demokrati koji su ime dobili po pokrajini Girondi gdje je bila utemeljena prva skupina.⁴⁴ Žirondinci su smatrali da bi vanjski rat proširio revoluciju izvan Francuske i tako ju učvrstio u zemlji, te da je rat potreban da se oslabi monarhija. General Charles-Francois Dumouriez je 10. ožujka 1792. stavljen na vrh žirodinskog ministarstva i 20. travnja 1792. je objavljen rat Austriji na čijoj je strani Prusija i počinje Prvi koalicijski rat.⁴⁵

Kralj Luj XVI se također nadao ratu, ali pobjedi stranih vladara kako bi revolucija bila ugušena. Iz toga razloga je u Francuskoj porastao ratnički zanos i radikalizam. Dolazi do pobune u Parizu koju žirondinci nisu mogli spriječiti. Na dan 9. i 10. kolovoza 1792. godine je osnovana ustanička komuna koja Zakonodavnoj skupštini daje naredbu svrgavanja kralja Luja XVI. s vlasti. Privremeno izvršno vijeće je organiziralo nove izbore za Zakonodavnu skupštinu i na vlast je došao Narodni konvent.⁴⁶

Prva sjednica na kojoj je Narodni konvent konstituiran dogodila se 20. rujna 1792. Na vodećim pozicijama konventa su bili većinom žirondinci što vidimo iz toga da je prvi predsjednik bio Pétion koji je član žirondinaca, a sekretari su bili Condorcet, Brissot, Rabaut Saint- Etienne i Vergniaud koji su također pripadali žirondincima. Jedini desno orijentirani sekretar je bio Camus.⁴⁷ Žirondinci su potporu naroda koristili za provođenje odluka koje bi spriječile sve proturevolucionarne pokušaje, primjer toga je bio dekret o deportaciji neposlušnih svećenika kojem se je suprotstavio i sam kralj i 13. lipnja 1792. izbacio žirondince iz ministarstva.⁴⁸

Nakon što je Zakonodavna skupština objavila 20. travnja 1792. rat Austriji, počeo je proces okupljanja vojske, skupština se nadala da će se skupiti oko 600000 vojnika no skupilo se 200000 od kojih su polovicu činili dobrovoljci. Bili su loše vođeni, slabo naoružani i nedisciplinirani, zato su i vojni pohodi bili neuspješni. Iz toga razloga je bila potreba za proglasom „ Domovina u opasnosti“ i prikupljeno je još 80 000 dobrovoljaca. Konvent je 23. kolovoza 1793. donio dekret kojim je služenje vojnog roka obavezno za sve neoženjene

⁴³ Carpentier, str. 189.

⁴⁴ Hrvatska enciklopedija: *žirondinci*

⁴⁵ Bertoša, str. 160.

⁴⁶ Carpentier, str. 189.

⁴⁷ Sokol, str. 127.

⁴⁸ Bertoša, str. 161.

građane od 18. do 25. godine života, a bilo ih je gotovo milijun.⁴⁹ Jedan od razloga zašto su žirondinci politički prevladali je bila bitka kod Valmisa 1792. godine protiv Pruske. Francusku vojsku je predvodio Doumiriez koji je bio pristaša žirondinaca i u toj bitci nije bilo pobjednika, ali se pruska vojska počela povlačiti od toga dana pa se gledalo na nju kao na pobjedu.⁵⁰

Konvent se sastojao od desnice, centra i ljevice. Centar se također i nazivao „nizina“ jer je bio bez jasno definiranih političkih ideja. Zahvaljujući centru ljevica i desnica su mogle utjecati na daljnje političke događaje. Kod desnice su žirondinci bili manjina. Postojali su i republikanci koji su se zalagali da se građanstvu ne uzmu prednosti koje su dobili revolucijom. Također su se zalagali za principe slobodne razmjene i protiv centralizacije Pariza. Ljevica je imala manjinu u Konventu, drugi naziv za lijeve političke skupine u Narodnom konventu su bili montanjari. Protivili su se žirondinskom programu izjednačavanja Pariza s bilo kojim francuskim departmanom i razbijanja revolucije.⁵¹

Trebalo je odlučiti što će dalje biti sa kraljom koji je bio prebačen u zatvor. Odluku je olakšala činjenica da su među kraljevim stvarima u dvorcu pronađeni dokumenti koji potvrđuju da je Luj XVI. imao tajne sporazume sa stranim vladarima. Došao je pred Konvent na sud i jednoglasno je optužen krivim. Žirondinci su ga uzaludno htjeli spasiti i odgoditi presudu no svejedno je osuđen na smrt i ubijen giljotinom 21. siječnja 1793. godine.⁵²

Što se tiče unutrašnje organizacije Konventa, nakon okupljanja 28. rujna 1792. godine izdan je poslovnik koji određuje kako će Konvent raditi. Određeno je da će postojati Predsjedništvo koji će činiti predsjednik i šest sekretara, ideja je bila da se onemogućiti predsjedniku da obnašanjem funkcije duže vremena stekne utjecaj unutar tijela. Konvent se okupljao na sjednicu svaki dan u 9 ujutro i sastanci su trajali minimalno šest sati. Osim toga je predsjednik i imao pravo sazvati izvanredne sjednice koje su se većinom odrađivale u 9 sati navečer i trajale i do 3 sati ujutro. Time se vidi da Konvent ozbiljno shvaća funkciju radnog tijela.⁵³ Prije podne se na sjednicama bila čitanja prijedloga građana, organa vlasti, narodnih društava u vezi postupanja prema protivnicima revolucije i trgovini o životnim namirnicama. Osim prijedloga davale su se i žalbe na rad lokalnih vlasti nakon čega su se vodile rasprave i donosile odluke. Poslijepodne se odlučivalo o dekretima koji će se provoditi. Prema pravilima

⁴⁹ Luxardo, str. 30.

⁵⁰ Sokol, str. 127.

⁵¹ Bertoša, str. 162.

⁵² Bertoša, str. 164.

⁵³ Sokol, str. 129.

su galerije Konventa morale biti otvorene za pristup publici. Postojala su i pravila o tome kako se rasprava u Konventu mora voditi. Zastupnici su morali dobiti dopuštenje za riječ od predsjednika, tada bi bili upisani na popis koji vodi jedan od sekretara, kada je ta točka došla na red nije bilo potrebno prijavljivati ako se željela dati replika na tu točku. Svaki oblik osobnog vrijeđanja je bio zabranjen. Da se odluke ne bi donosile preneglo postojao zakon u poslovniku koji kaže da se dekret mora raspravljati minimalno dva dana prije nego što bude donesen, osim toga je potencijalni dekret bio štampan i podijeljen svim zastupnicima kako bi svi imali uvid točno o čemu se raspravlja.⁵⁴

Što se tiče glasovanja, zastupnici su koji su bili za prihvaćanje određenog dekreta ili prijedloga su ustajali, a oni koji su se protivili su ostali sjediti. Da ne dođe do zabuna su svi članovi koji su glasali bili abecednim redom prozvani i glasovanje je bilo javno. Da bi lakše moglo djelovati kao glavni organ vlasti, donesen je odmah prvog dana rada Konventa dekret kojim će se zadržati razni komiteti koji su bili aktivni u vrijeme Zakonodavne skupštine. Primjer toga su Komitet za rad, Komitet za trgovinu, Komitet za javnu pomoć i slično.⁵⁵

Razlog zašto je Konvent bio revolucionirana institucija u svojim počecima je taj da je u vrijeme rušenja monarhije uključivao slojeve srednje i sitne buržoazije, nije bilo nikakvih kompromisa s plemstvom i dao je građanskoj klasi mogućnost za provođenjem političke vlasti.⁵⁶ Konvent je bio potreban jer je predstavljao jedno centralizirano, jedinstveno tijelo zato što je kontrarevolucionarna struja i dalje bila jaka.⁵⁷

Nakon što je kralj Luj XVI smaknut, Engleska je pokrenula inicijativu i s ostalim europskim monarhijama kao što su Habsburška Monarhija, Rusija, Pruska, Španjolska, Portugal te objavila rat Francuskoj koja od početka ožujka 1793. godine doživljava ratne poraze.⁵⁸ Iz toga razloga se Francuska našla u lošijoj ekonomskoj situaciji nego što je bila, nije samo rat bio problem nego i nestašica životnih namirnica, nezaposlenost je bila velika.⁵⁹ Rat se osjetio i na gospodarskom smislu jer je uspostavljena blokada pomorstva i trgovine.⁶⁰ To je rezultiralo

⁵⁴ Sokol, str. 130.

⁵⁵ Sokol, str. 131.

⁵⁶ Sokol, str. 134.

⁵⁷ Bertoša, str. 164.

⁵⁸ Bertoša, str. 164.

⁵⁹ Sokol, str. 134.

⁶⁰ Bertoša, str. 164.

kontrarevolucionarnim ustankom u Vandeji. Ti događaji su zabrinuli Konvent jer je unutar Konventa bila prisutna politička borba žirondinaca i montanjara.⁶¹

*Montanjari*⁶² su se obratili pripadniku centra Georgesu-Jacquesu Dantonu koji se zalagao za mir, a ne da izbije vojna diktatura. Želio je završiti revoluciju, ali bez da se provodi proturevolucija.⁶³ Plan je bio da se sukob riješi i jedna od tih dviju stranki prevlada kako bi se ostvario jednostranački politički sistem što bi bio preduvjet za djelovanje Konventa.⁶⁴

Pristaše montanjara optužili su žirondince da su nesposobni da zaustave proturevolucionarni pokret i počeli ih hapsiti. Tada se žirondinci osjećaju ugroženo za svoju poziciju u Konventu.⁶⁵ Dana 31. svibnja je počeo vojni udar sankilota koji su u savezu sa montanjarima i žirondinci su prognani. Sankiloti su pripadnici francuske Nacionalne garde koji su nazvani po kratkim hlačama koje su nosili. Kasnije je naziv postao sinonim za revolucionarni puk koji podržava jakobince.⁶⁶ Pošto Danton nije više bio potreban da bude siva zona između žirondinaca i montanjara, njegova politička uloga je pala.⁶⁷ Zbog toga je u travnju 1793. godine, osnovano političko tijelo Komitet javnoga spasa koje radi u ime Konventa i cilj je bio očuvanje revolucije te nadziranje rada ostalih organa.⁶⁸ Konvent je birao članove toga tijela svakih mjesec dana.⁶⁹

Značajke rada Konventa do 2. lipnja 1793. godine kada su žirondinci politički pali bile su revolucionarni skupštinski sistem i nije postajala centralizacija političko-izvršne funkcije koju zajedno obavljaju svi komiteti nego postoji poseban komitet za različite funkcije. Konvent je bitnu ulogu imao i u političkim borbama žirondinaca i montanjara jer nijedna od njih nije raspolagala s većinom u Konventu pa su se morali boriti za svaku političku odluku što pokazuje da je Konvent preko Komiteta javnog spasa djelovao kao najviši organ centrale revolucionarne vlasti.⁷⁰

Jedna od bitnih želja Konventa je bila i prožeti školstvo revolucionarnim idejama. Cilj je bio odgojiti djecu u dobre građane koji bi bili vjerni republikanskim načelima. U seoske škole

⁶¹ Sokol, str. 135.

⁶² *Montanjari* su radikalni jakobinci; nositelji jakobinske diktature u Francuskoj revoluciji (1793—1794) (<https://hrvatski.en-academic.com/27088/montanjari>)

⁶³ Bertoša, str. 165.

⁶⁴ Sokol, str. 135.

⁶⁵ Luxardo, str. 6.

⁶⁶ Hrvatska enciklopedija: *sankiloti*

⁶⁷ Bertoša, str. 165.

⁶⁸ Sokol, str. 136.

⁶⁹ Hrvatska enciklopedija: *Komitet javnoga spasa*

⁷⁰ Sokol, str. 164.

koje je nadziralo svećenstvo su poslani gradski učitelji. Puno obitelji je odbijalo slati djecu u školu jer su sami govorili narječjem, a u školama se govorilo književnim francuskim jezikom. Konvent je također želio spriječiti napuštanje djece i daje materijalnu pomoć majkama izvanbračne djece. Siročad se je smještala u gradske bolnice, a općinske vlasti su se obvezale školovati ih.⁷¹ Kako bi se učvrstila privrženost stanovništva na revolucionarne ideje, svaki značajniji događaj iz vremena revolucije je bio povod za svetkovinu. Iz toga razloga je Konvent prije svog raspuštanja ustanovio razne nacionalne praznike poput: Dan mladih 30. ožujka, dan starih 27. kolovoza.⁷²

⁷¹ Luxardo, str. 46.

⁷² Luxardo, str. 44.

5. Narodni konvent u vrijeme jakobinske diktature

Vrijeme vladavine Konventa od 2. lipnja 1793. do 27. srpnja 1794. godine je obilježilo konačan pad žirondinaca i zatvaranje njihovih vođa, te uskoro svih žirondističkih zastupnika i zastupnika centra. Zbog toga su se događale brojne žirondističkih revolucije u Normandiji, Marseillesu, Lyonu i Bordeauxu. Vođe tih revolucija su bili bivši žirondistički zastupnici Konventa koji su uspjeli pobjeći iz Pariza. Te pobune su ugrozile opstanak revolucije, osim toga i monarhističke koalicije zadaju poraze francuskoj vojsci na Rajni i Flandriji. Nakon 2. lipnja su montanjari ostali jedina politička grupacija u Konventu.⁷³ Toj potpunoj dominaciji montanjara je pripomogla činjenica da je većina zastupnika Centra bila prestrašena pobunama i padom žirondinaca pa nisu ni dolazili na sjednice Konventa, a ako bi i došli, bez razmišljanja su prihvaćali svak montanjarsku odluku. Od 686 aktivnih članova toga doba je na sjednicama prosječno prisustvovalo samo 230 članova.⁷⁴ Nakon što montanjari dobili prevlast u Konventu, odlučili su osigurati prevlast u svim komitetima i tako provoditi svoju politiku kroz cijeli sistem vlasti. Iz toga razloga je 3. lipnja 1793. prihvaćen dekret koji donosi odluku da će svi komiteti osim Komiteta javnog spasa biti obnovljeni i da će sastav biti izmijenjen u smislu da će na vodeće pozicije doći pristaše montanjara.⁷⁵

Tu promjenu sastava je iskoristio Robespierre i njegovim ulaskom u Komitet počinje treće razdoblje djelovanja Konventa koje traje sve do Termidorskog udara 27.7. 1794. Robespierre je bio vođa jake revolucionarne vlade, te je imao potporu Konventa i njegovu politiku zastupao tada najjači državni organ Odbor javnog spasa. Diktatura je bila uvedena jer su protjerani žirondinci započeli s federalističkim pobunama, na jugu države u Lyonu, Marseilleu i Toulnu pobunjenici su uzeli oružje i masakrirali jakobince te pozvali strane vojnike nakon čega je engleska mornarica ušla u Toulon. Odbor javnog spasa nije sam mogao u borbu protiv neprijatelja i sastavljen je Ustav iz 1793. godine koji se bazirao na najradikalnijim principima demokracije. Konvent je sam 10. listopada 1793. godine objavio da će francuska vlada biti revolucionarna do sklapanja mira i time počinje period terora. Jedna od prvih žrtva jakobinaca je bila kraljica Marija Antoaneta koja je smaknuta 16. listopada 1793. godine.⁷⁶

⁷³Sokol, str. 165.

⁷⁴ Sokol, str. 166.

⁷⁵ Sokol, str. 168.

⁷⁶ Bertoša, str. 166.

Zbog niza loših žetvi proteklih godina ponuda hrane na tržištu je bila siromašna. Hrana se prodavala po većim cijenama i nezadovoljni sankiloti prosvjeduju protiv politike Konventa.⁷⁷ Reakcija Konventa je bila utvrđivanje maksimalne cijene žitnih proizvoda.⁷⁸ Maksimiranje cijena je službeno uvedeno 29. rujna 1793. Vojska konventa je imala obvezu provjeravati da se trgovci pridržavaju zadanih cijena. Svatko tko nije želio pristati na takav režim bio bi kažnjen smrtnom kaznom.⁷⁹

Počeo se provoditi i proces dekristijanizacije, odnosno da se vjera u Boga zamjeni vjerom razuma no Konvent je smatrao da je to prežestoko i vraćena je sloboda vjeroispovijesti.⁸⁰ Za vrijeme revolucije svećenici su morali dati zakletvu na vjernost građanskom uređenju crkve. Oni koji se s time nisu složili ne bi imali pravo održavati bogoslužja. Oni svećenici koji nisu pristali na to su završili na listi sumnjivih. Godine 1792. godine je zabranjeno nošenje svećeničkog ruha, a svećenici bez zakletve su prognani iz Francuske. Konvent je bio protiv crkve i želi uništiti katoličku religiju. 1793 godine je uveden novi kalendar kojim nedjelju zamjenjuje dekada, odnosno dan odmora je svaki deseti dan. Mjeseci su promijenili ime i svi imaju 30 dana, imena svetaca su zamijenjena imenima biljaka. Dana 22. rujna 1793. godine je bio prvi dan nove ere. U jesen iste godini sankiloti kreću sa zatvaranjima crkva u predgrađu Pariza, slike i prikazi svetaca su se javno spaljivali. Iz toga razloga su svećenici napuštali službu ili su se skrivali. Konventska vojska obilazila je sela i rušila križeve i ostale simbole kršćanstva. Umjesto crkvenim svecima, službe su se posvećivale božici Razuma i mučenicima revolucije.⁸¹

Zanimljiv je i konventov utjecaj na instituciju braka, koji se dosad gledao kao svetinja, u vrijeme revolucije postaje građanski ugovor. Obred su obavljali općinski službenici većinom uz blagoslov svećenika, a nekad i bez njega. Između 1793. i 1794. godine je sklopljeno puno brakova. Ženidba se koristila da se izbjegne poziv u vojsku, pa je bilo i puno dogovorenih brakova. U duhu revolucije se za vrijeme izlaska gradske uprave vikalo ženama da podare djecu domovini i da će sreća biti zajamčena. Ti brakovi su imali veliku ulogu u obnovi stanovništva jer se rodilo preko milijun novorođenčadi. Konvent je dopuštao i razvod braka, ali samo u gradovima jer su seljaci željeli ostati privrženi tradiciji crkve.⁸²

⁷⁷ Povijest 12, str. 588.

⁷⁸ Povijest 12, str. 589.

⁷⁹ Povijest 12, str. 590.

⁸⁰ Bertoša, str. 166.

⁸¹ Luxardo, str. 48.

⁸² Luxardo, str. 46.

Zbog loše ekonomske situacije nije bilo preduvjeta za profesionalnu vojsku, no jakobinci su bili zalučeni revolucijom i građanstvo je samo odlučilo pokrenut inicijativu za vojnu pobjedu zajedno s plaćenim vojnicima. Ta vojska Konventa je ušla u južni dio francuske u Lyon, Touloun, Nantes i srušila Vandejski ustanak.⁸³ Vojska Konventa je imala brojne vojne uspjehe, porazila je Englesku u Dunkerqueu, Španjolsku u pokrajini Roussillon, Austrijance u bitci kod Wattigniesa. To je rezultiralo time da Francuska republika lakše diše i da se provodi diktatura.⁸⁴

Unutar jakobinaca su se također stvorile dvije različite struje, desničare su činile pristaše Dantona koji su dobili ime popustljivi jer su smatrali da treba prestati s terorom jer će Revolucija uništiti samu sebe i postati „groblje slobode“.⁸⁵ Druga skupina ljevičara je željela ojačati Teror i nazivali su Robespiera „uspavljačem“ revolucije jer pokušao naći zajednički jezik između tih dviju struja. No s vremenom je shvatio da to nije moguće i dolazi trenutak kada želi provoditi svoje ideje i zato se treba riješiti desne strane unutar jakobinaca. Pristaše ljevičara bile su optužene za urotu sa strancima i u ožujku 1794. poslani na giljotinu, nakon toga su smaknuti i Danton i njegove pristaše 5. travnja 1794. godine.⁸⁶

Od tog trenutka počinje trijumvirski diktatura koju vode Robespierre, Saint-Just i Georges Couthon. Ta revolucija se vodila na milost i nemilost Konventa. Robespierre i Saint-Just smatrali su Revoluciju kao pokret koji treba osigurati društvenu pravdu, stati na stranu siromašnih i biti potpuno otvoren prema staležu radnika. U šest tjedana je giljotinirano preko 1000 ljudi i to razdoblje se naziva Veliki teror. Nakon što se je situacija u republici stabilizirala je Robespierreov položaj oslabio jer nije bilo potrebe provoditi teror, tada je Konvent Robespierrea smatrao prijetnjom koji je i dalje tražio uvođenje radikalnih odluka. Jedna takva odluka je bila da se posjedi osumnjičenika daju siromasima što je bilo žestoko odbijeno u Konventu. Iz toga razloga je stvorena velika antirobespierreovska koalicija tijekom koje je Robespierre zajedno s Saint Justom i Couthonom bio optužen. Nastala je građanska pobuna koja ih je oslobodila i deportirala u Hotel de Ville, no vojska Konventa je brzo ugušila tu pobunu i Robespierre i njegovi suradnici su bili smaknutu na giljotini.⁸⁷

Sankilotu su 4. i 5. rujna 1793. zahtijevali provođenje mjera za suzbijanje kontrarevolucije i gospodarske krize. Konvent iz toga razloga proglašava teror i od 29. rujna određuje cijene

⁸³ Bertoša, str. 167.

⁸⁴ Bertoša, str. 168.

⁸⁵ Bertoša, str. 168.

⁸⁶ Bertoša, str. 169.

⁸⁷ Bertoša, str. 170.

plaće. Izdaje se i zakon o sumnjivima koji dopušta zatvaranje prognanika, izdajica, ali čak i neopredijeljenih osoba. Za vrijeme terora je uhapšeno više od 800 000 „sumnjivih“ osoba. Iako je formalno Konvent bio na vlasti, sva prava vlast se nalazila u rukama Komiteta javno spasa na čelu s Robespierream i Saint Justom. Osim komiteta javnog spasa dio vlasti se nalazi i pod Komitetom javne sigurnosti koji nadzire politički policiju. Toliko je puno ljudi strpano u prenatrpane zatvore da je bila potreba u rad Revolucionarnog suda zaposliti 16 sudaca umjesto 6 koliko ih je inače bilo. Ljevičari se zalažu za smaknuća prekupaca odnosno ljudi koji su preprodavali proizvode po višim cijenama koje smatraju da su zaslužni za rast cijena, nazivaju ih sebičnjacima. No zbog toga u gradovima kruh postaje rijetkost, a cijena je bila većini previsoka, redovi pred dućanima su se stvarali već od tri ujutro. Za vrijeme terora giljotina je radila bez prestanka, u Parizu je u tri tjedna na njoj smaknuto 1376 osoba. Takva diktatura prestaje tek s padom Robespierrea 27.srpnja 1794. godine.⁸⁸

Robespierree se smatra najvećim zaslužnikom da jakobinci mogu ostvariti svoju političku prevlast, no ne može se poreći da je donosio radikalne političke odluke te da je potpuno htio uništiti svoje neprijatelje. Nakon njegove smrti revolucija je opet postala građanska.

⁸⁸ Luxardo, str. 40.

6. Narodni konvent za vrijeme Termidorskog ustanka

Nakon što je komitet javnog spasa ukinut 27. srpnja 1794. godine ili 9. thermidora II. godine. Robespierre i njegove pristaše su uhvaćeni i pogubljeni. Preostali žirondinci su bili pozvani natrag u Konvent i to je dovelo do reakcionističke politike.⁸⁹

Termidorska reakcija koja traje sve do nastanka novog ustava: „Ustav godine III“ ili Ustav Francuske iz 1795. i stvaranja Direktorija 26. listopada 1795. godine, to predstavlja razdoblje kada Konvent još postoji, no stvarnu vlast su imali termidorijance koji su podijeljeni u lijevu i desnu skupinu. Ljevičari su smatrali da je revolucija gotova i da se treba riješiti članova Terora, dok su desničari htjeli nastaviti za revolucijom i Terorom. Represija nije prestala, ali se sada okrenula na preživjele jakobince i lijeve termidorijance što se zove Bijeli teror. Vlast počinje preuzimati građanstvo i Konvent je počeo s elaboracijom novog ustava.⁹⁰

Ustav godine III je zaustavio napredak demokracije u smislu da je narodna vlast smanjena, zakonodavna vlast je podijeljena između Savjeta od 500 ljudi i Savjeta starih. Izvršna vlast je pod Direktorijem koji se sastoji od pet članova i bira ga Savjet starih na temelju liste koje donosi Savjet od 500 ljudi. Direktorij je imao problem balansiranja pritiska između desničara rojalista i ljevičara sankilota i nemirna situacija se nastavlja.⁹¹

Konvent je ukinuo zakon o maksimumu što je dovelo do povećanja cijena. Sankiloti nisu bili zadovoljni tim odlukama i dolazi do ustanka kojeg je vojska ugušila. Termidorski Konvent je donio konačan zakon odvajanja Crkve od države što je bio problem još od 1790. godine. Osnovno obrazovanje je uvedeno kao obavezno i bilo je besplatno, te su otvorene mnoge srednje škole koje su umjesto religije i tradicije u prvi plan stavljale znanost, crtanje i jezike.⁹²

Osim toga je Engleska 5. listopada 1795. godine napale Konvent no ni taj napad nije uspio. Nakon toga trenutka se može reći da je revolucija završena jer sve krize dalje su krize u smislu regulacije građanske dominacije.⁹³

Jedini preostali zadatak termidorijanaca je bio sklapanje mirovnih ugovora s državama koalicije. Dana 15. veljače 1795. godine sklopljen je mir s toskanskim vojvodom, 6. travnja 1795. je u Baselu potpisan mir s Prusijom. Sa Španjolskom je potpisan mir u Baselu 2. srpnja

⁸⁹ Povijest 12, str. 594.

⁹⁰ Bertoša, str. 171.

⁹¹ Bertoša, str. 172.

⁹² Soko, str. 220.

⁹³ Bertoša, str. 172.

1795. godine. Ugovorom u Haagu 16. svibnja 1795. godine je priznata Batavijska republika koju proglašavaju holandski domoljubi, zauzvrat moraju platiti Francuskoj 100 milijuna florina. Koalicija je bilo potpuno slomljena i jedino je Engleska vodila pomorski rat s Francuskom.⁹⁴

Razdoblje vladavine Konventa od 27. srpnja 1794. do 26. listopada 1795. godine karakterizira postepeno političko i slabljenje i samoukidanje Konventa kao najvišeg organa revolucionarne vlasti.⁹⁵ Nakon termidorskog ustanka u Parizu te ostatku Francuske dolazi do još veće polarizacije između bogatih i siromašnih, što se vidjelo i prema demonstraciji luksuza, stanovništvo Pariza je izgledalo kao da se sastoji od dva naroda.⁹⁶ Termidorski Konvent donio je 1795. godine Ustav koji ide u prilog imućnom stanovništvu, jer su politička prava proizlazila iz osobnog bogatstva.⁹⁷ Vladavina Konventa se tako nastavlja sve do listopada 1795. godine.⁹⁸

⁹⁴ Bertoša, str. 172.

⁹⁵ Sokol, str. 220.

⁹⁶ Povijest 12, str. 598.

⁹⁷ Povijest 12, str. 594.

⁹⁸ Sokol, str. 220.

7. Zaključak

Francuska revolucija predstavlja jedan od najvažnijih događaja u povijesti čovječanstva, bila je preteča brojnim drugim revolucijama zbog nje je došlo do razvoja republike i demokracije jer novim Ustavom kralj više nije na čelu države nego nacija te su muškarci svih klasa su dobili politička prava

Donesen je novi Ustav iz 1795. godine koji poziva na jednakost, ravnopravnost i slobodu. Crkva se razdvaja od države i daje se pravo na vjeroispovijest. Sve religije imaju jednaka prava. Kada se to sve uzme u obzir i pogleda da je upravo Narodni konvent bio glavno političko tijelo u razdoblju revolucije, može se zaključiti da je njegov politički utjecaj bio veoma bitan. Prema mojem mišljenju Ustavotvorna skupština kao zakonodavno tijelo prije Konventa također ima značajan utjecaj jer se njezinim osnivanjem prvi put Treći stalež pravno suprotstavio monarhizmu, te ne želi započeti sastanke ako ne sudjeluju svi društveni slojevi i ne prihvaćaju kompromise dok se ne donese pošten Ustav.

Nakon raspada Ustavotvorne skupštine koje je bila aktivna od 1789. godine sve do osnutka Konventa 1792. godine i bila preteča zakonodavnom tijelu Konventu, Konvent provodi najdrastičnije mjera kako bi monarhizam u Francuskoj pao. Primjer toga je smaknuće kralja Luja XVI. i Marije Antoanete. Potreba za takvim centraliziranim tijelom je bila velika jer je i dalje velik broj ljudi bio nastrojen protiv revolucije. Jako je bitno da je Konvent uspio okupiti stabilnu vojsku koja je branila Francusku od pokušaja suzbijanja revolucija stranih monarhista. Za vrijeme jakobinske diktature Konvent je direktno podržavao Robespierrea i njegove ekstremne ideje kako bi se revolucija u potpunosti provela. No isto tako je Konvent bio tijelo koje je odlučilo da je diktatura počela gubiti smisao i postala previše radikalna. Osim političkih značaja bilo je i značajnih društvenih reformi kao pružanje edukacije djeci koja su ostala sama, pokušao se povećati broj gradskih učitelja koji bi umjesto svećenika radili u školama.

Osim pozitivnih djelovanja bila je i značajnih opresivnih odluka kao što je uništavanje kršćanskih simbola i pokušaja u potpunosti zabraniti religiju u duhu prosvjetiteljstva. Kada je donesen Ustav 1795. godine ,vlast je bila prepuštena Direktoriju bez otpora, za početak je većina članova ostala ista kako nijedna politička orijentacija ne bi ojačala. Ne može se poreći da je Konvent kao zakonodavno tijelo imalo ogromni politički utjecaj na Francusku revoluciju. Pitanje je bi li revolucija u potpunosti uspjela da nije bilo vlasti koja u potpunosti podržava građanstvo i za cilj ima potisnuti proturevolucionarne pokušaje, no zasigurno je

Konvent imao važnu ulogu u provođenju revolucije koja je francuskom stanovništvu dala jaki osjećaj nacionalizma koji će se kasnije putem Napoleona koji je bio zaluden idejama revolucije te njegovim osvajanjima proširiti cijelom Europom.

8. Popise literature:

Bertoša, Slaven: *Svjetska povijest modernoga doba (XVI. - XIX. stoljeće) s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok*, Zagreb 2004.

Carpentier, Jean: *Povijest Francuske*, Zagreb 1995.

Cravetto, Enrico: *Povijest 12: Kolonijalizam i građanske revolucije*, Zagreb 2008.

Kuhn, Axl: *Die Französische Revolution*, Stuttgart 2012.

Luxardo, Herve: *Francuska revolucija*, Ljubljana-Zagreb 1989.

Soboul, Albert: *Francuska revolucija*, Zagreb 1989.

Sokol, Smiljko: *Politička i ustavna povijest jakobinskog razdoblja francuske revolucije*, Zagreb 1989.

Internetski izvori:

Hrvatska enciklopedija: *Cordeliers*

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=12469> posjećivano između 18.7. i 20.8.2022.

Hrvatska enciklopedija: *Komitet javnoga spasa*

<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32581> posjećivano između 10.7. i 20.8.2022.

Hrvatska enciklopedija: *sankiloti*

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=54443> posjećivano između 18.7. i 20.8.2022.

Hrvatska enciklopedija: *žirondinci*

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=67748> posjećivano između 18.7. i 20.8.2022